

FRA pranešimas spaudai
Viena, 2022 m. birželio 8 d.

Socialinių teisių puoselėjimas – svarbiausias ES atsigavimo po COVID-19 veiksnys

Dėl pandemijos ES skyrė precedento neturinčią finansinę paramą kovai su socialiniu COVID-19 poveikiu. Daugeliui ES gyventojų, ypač pažeidžiamiesiems asmenims, sumažėjo galimybės naudotis sveikatos priežiūros, vaikų priežiūros, švietimo ir interneto paslaugomis. Dėl to žymiai padidėjo mirtingumas, skurdas, nedarbas ir socialinė atskirtis. FRA 2022 m. ataskaitoje apie pagrindinių teisių būklę apžvelgiamas pandemijos plataus masto poveikis socialinėms teisėms. Be to, ataskaitoje nurodoma, kaip spręsti didėjančios nelygybės ir grėsmių visuomenės sanglaudai klausimą.

„Atsakas į COVID-19 pandemiją ir karą Ukrainoje rodo, kaip Europos Sąjunga susivienija susidūrusi su krizėmis“, – sako FRA direktorius [Michael O’Flaherty](#). „ES veiksmai ir finansavimas gali pakeisti ir reikšmingai keičia padėtį, ypač susijusią su atitinkamomis teisinėmis prievolėmis ir politiniais įsipareigojimais apsaugoti žmonių socialines teises. Tik veiksmingai stebėdamos lėšų naudojimą vyriausybės galės užtikrinti teises atitinkantį atsigavimą po pandemijos. Be to, lėšų stebėjimas padės vyriausybėms pritaikyti finansuojamas priemones siekiant tinkamai atsižvelgti į žmonių, visų pirma labiausiai nukentėjusių – vaikų ir jaunimo – socialinį pažeidžiamumą.“

FRA [2022 m. ataskaitoje apie pagrindinių teisių būklę](#) aptariami pastarųjų metų ES įvykiai ir trūkumai žmogaus teisių apsaugos srityje. Jos [pagrindiniame skyriuje](#) apžvelgiamas pandemijos poveikis žmonių socialinėms teisėms, pavyzdžiui, švietimui, užimtumui ir sveikatos priežiūrai. Ataskaitoje nagrinėjama vaikų, jaunimo, vyresnio amžiaus žmonių, neįgaliųjų ir kitų pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų patirtis. Be to, joje aptariama, kaip ES šalys planuoja panaudoti 724 mlrd. EUR ES lėšų, skirtų atsigavimui po pandemijos, socialinių teisių puoselėjimui.

Orientuodamosi į ateitį vyriausybės, stebėdamos, ar ES finansuojamos atsigavimo priemonės atitinka pagrindines teises, turėtų pasitelkti ir nacionalinių žmogaus teisių ar lygybės įstaigas. Jos visų pirma turėtų siekti:

- įgyvendinti labiausiai nuo pandemijos nukentėjusių žmonių socialines teises;
- prireikus, įvertinti ir pakoreguoti ES finansuojamas priemones siekiant užtikrinti, kad jomis būtų gerbiamos ir puoselėjamos socialinės teisės;
- užtikrinti, kad ES atsigavimo lėšos nebūtų naudojamos nesuderinamai su ES pagrindinių teisių chartija ar JT neįgaliųjų teisių konvencija.

Kiti esminiai su pagrindinėmis teisėmis susiję 2021 m. klausimai:

- **Vaiko teisės.** Dėl pandemijos tolydžio nukentėjo vaikų gerovė ir švietimas. Daugelis, ypač iš nepalankios aplinkos, patyrė žalą, todėl jiems kilo didesnė skurdo ir atskirties rizika. Šios pirmosios priemonės – [ES vaiko teisių strategija kartu su Europos vaiko garantijų sistema](#) – tai svarbūs žingsniai, kuriais buvo siekiama dėti didesnes pastangas skatinti ir saugoti visų vaikų teises. ES šalys turėtų užtikrinti, kad jų nacionaliniais veiksmy planais būtų pasiekti strategijos ir garantijų sistemos tikslai.
- **Migracija.** Toliau kyla sunkumų dėl pagrindinių teisių prie sienų. Migrantai patyrė smurtą arba nebuvo įleisti prie ES sausumos sienų, o daugiau kaip 2 000 migrantų žuvo jūroje. ES šalys turėtų vykdyti veiksmingą ir nepriklausomą sienų stebėseną, kad būtų kovojama su teisių pažeidimais. Padidėjo prieglobsčio prašančių vaikų, įskaitant nelydimus vaikus, skaičius, todėl nacionalinės administracijos privalo skirti ypatingą dėmesį.
- **Rasizmas.** Pandemija dar labiau paskatino diskriminaciją, neapykantos nusikaltimus ir ypač neapykantą kurstančias kalbas internete prieš migrantus ir etnines mažumas. Remdamosi 2020 m. [ES kovos su rasizmu veiksmy planas](#) dauguma ES šalių priėmė arba rengia nacionalinius kovos su rasizmu ir etnine diskriminacija veiksmy planus. Kad pastangos duotų rezultatų, ES šalys turėtų bausti už neapykantos nusikaltimus, skatinti apie juos pranešti ir

geriau remti aukas. Be to, įgyvendinant veiksmų planus ir strategijas, turi būti vykdoma informacija pagrįsta stebėseną.

Ataskaitoje apibendrinami ir analizuojami svarbiausi 2021 m. ES žmogaus teisių srities įvykiai. Joje pateikiami [pasiūlymai dėl veiksmų](#), apimantys ES pagrindinių teisių chartijos ir jos įgyvendinimo valstybėse narėse, lygybės ir nediskriminavimo, rasizmo ir panašaus pobūdžio nepakantumo, romų įtraukties ir lygybės, prieglobsčio, valstybių sienų ir migracijos, informacinės visuomenės, privatumo ir duomenų apsaugos, vaiko teisių, teisės kreiptis į teismą ir NKT įgyvendinimo klausimus.

Norėdami gauti daugiau informacijos kreipkitės: media@fra.europa.eu ir (arba) tel.: +43 1 580 30 653